

Cosmin BUDEANCA

Detenția politică în „Închisoarea tăcerii”
de la Râmnicu Sărat (1948-1963)

DICȚIONAR

Volumul I (A-E)

POLIROM

2026

Cuprins

<i>Lista abrevierilor</i>	7
<i>Cuvânt-înainte la volumul I</i>	11
 A.....	21
B.....	119
C.....	293
D	441
E.....	601
 <i>Bibliografie la volumul I</i>	627

Cuvânt-înainte la volumul I

Preocupările noastre cu privire la fosta închisoare de la Râmnicu Sărat datează de la începutul anului 2007, când, în cadrul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România (IICCR), s-a pus în discuție înființarea Serviciului Muzee-Memorie. Acesta urma să se ocupe, printre altele, de proiectele unor muzee/memoriale la Râmnicu Sărat și Jilava. La începutul lui iunie 2007 am fost numit șef al acestui serviciu, iar la câteva zile după aceea, prin Hotărârea de Guvern nr. 549/6 iunie 2007, fosta închisoare din Râmnicu Sărat a fost trecută de la Ministerul Culturii și Patrimoniului Național în administrarea IICCR. Pentru a pune pe harta memorială a României această locație, în vara aceluiași an am inițiat Universitatea de Vară de la Râmnicu Sărat, proiect pe care l-am și coordonat timp de cinci ediții, până în 2011. De atunci am mai inițiat și am organizat și alte evenimente cu caracter educațional și de promovare, iar în unele perioade am fost implicat în diverse moduri în proiectul „Memorialul «Închisoarea Tăcerii» și Centrul Educațional privind Comunismul din România”, despre care vom detalia în cadrul unei lucrări monografice dedicate fostei închisori între 1948 și 1963.

Începând cu 2007, am început să strângem informații despre fosta închisoare și să realizăm interviuri de istorie orală, care să suplinească lipsa de documente pe baza cărora s-ar fi putut reconstitui istoricul penitenciarului (în AANP, unde am intrat încă din 2006 împreună cu colegii de la Institut, existau puține documente, iar la Serviciul Județean Buzău al Arhivelor Naționale existau dosare ce acopereau doar parțial și inconsistent perioada de funcționare a penitenciarului).

Când a demarat proiectul „Dicționarul Penitenciarelor din România Comunistă (1945-1967)”, ne-am manifestat disponibilitatea de a realiza „intrările” aferente penitenciarelor Râmnicu Sărat și Făgăraș, dar, în final, de cele două s-au ocupat alți colegi.

Interesul pentru istoria penitenciarului a rămas constant, iar în octombrie 2009 – în timpul liber, așadar nu ca un proiect instituțional – am început verificarea fișelor matricole penale fotocopyate din AANP, pentru a-i identifica pe deținuții politici care au fost închiși acolo (pe site-ul IICCMER au fost încărcate fișele a peste 76.000 de deținuți, fiecare revinându-i unul sau mai multe astfel de documente, cu informații față-verso). Ulterior, în acest demers ni s-a alăturat colegul Alin Mureșan (preocupat de istoria penitenciarului de la Pitești), astfel că ne-am împărțit fișele pe litere și ni le-am semnalat reciproc pe cele care ne interesau. Pe parcurs am primit ajutor de la colegii Clara Mareș (care a verificat aproape 7.000 de fișe) și Constantin Vasilescu (cu aproape 10.000 de fișe). Personal am verificat fișele a peste 30.000 de deținuți, iar în 2010, când a fost finalizată verificarea, numărul deținuților identificați că ar fi trecut prin închisoarea de la Râmnicu Sărat era 320.

În 2012, în cadrul IICCMER a fost asumat proiectul realizării unei monografii a fostei închisori de la Râmnicu Sărat. S-a constituit o echipă formată din subsemnatul și colegii Dumitru Lăcătușu și Adelina Țânțariu, iar termenul de finalizare a fost fixat în 2015.

Începând cu 2013, în contextul plângerii penale și al procesului împotriva lui Alexandru Vișinescu, comandant al penitenciarului între 1956 și 1963, împreună cu colegii Constantin Vasilescu, Florin Soare, Cristina Roman și Constantin Petre, am realizat documentarea pentru proces¹.

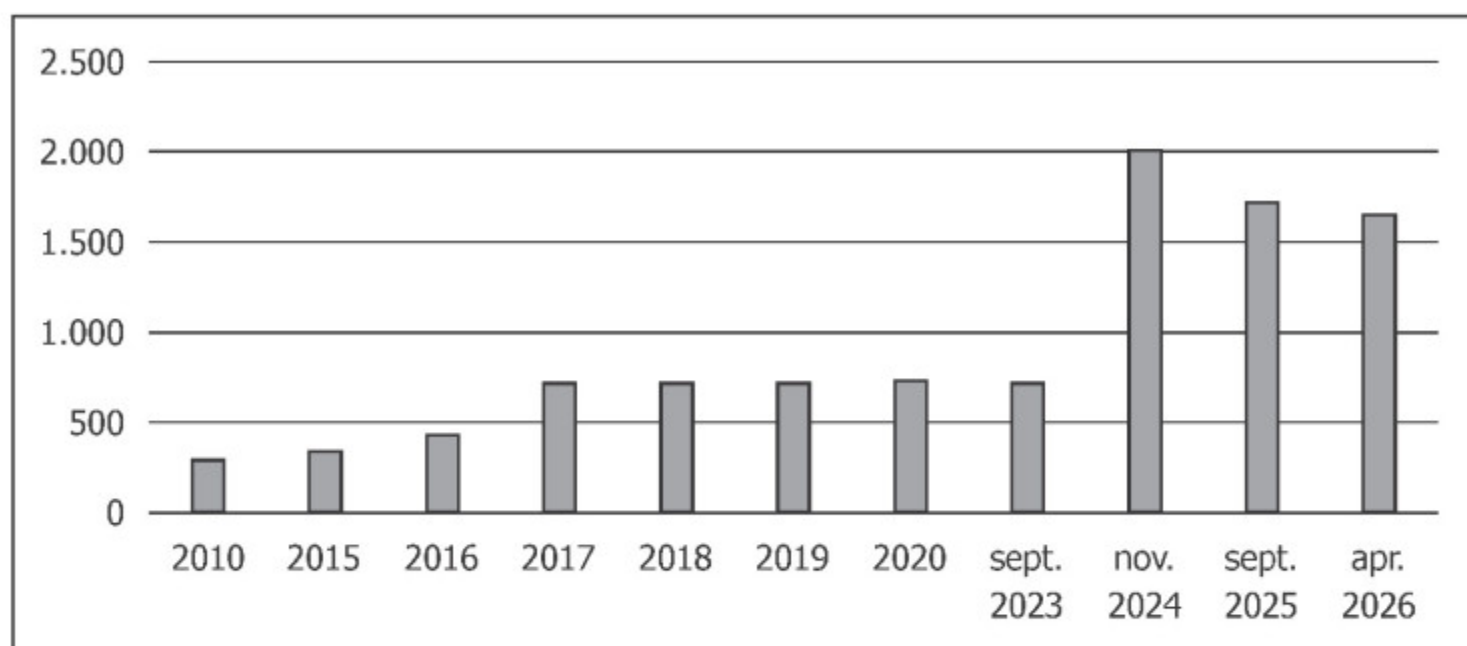
Cum în formula de echipă stabilită în 2012 pentru realizarea monografiei nu s-au realizat progrese, iar ulterior cei doi colegi nu au mai lucrat în cadrul Institutului, am continuat documentarea singur. Am ales să revăd dosarele consultate anterior de colegi pentru procesul lui Alexandru Vișinescu, deoarece am considerat că implicarea mai multor persoane în selectarea documentelor relevante ar fi putut genera diferențe de abordare și riscul de a se pierde conexiuni între informații, din cauza cantităților foarte mari de date. Temerea s-a bazat inclusiv pe analiza unor lucrări similare (de tip dicționar sau de sinteză) realizate anterior de echipe.

Parcurgerea diverselor surse de informații și, în special, cercetarea din ACNSAS au făcut ca numărul deținuților identificați că ar fi trecut pe la Râmnicu Sărat să crească treptat. După cum am amintit, inițial am pornit de la 320 de persoane; în 2015 aveam informații despre 362, în martie 2016 aveam 440 de nume, în iulie 2017 – 731 de nume, în iulie 2018 – 737, în decembrie 2019 – 744, în decembrie 2020 și septembrie 2021 – 745, în septembrie 2023 – 729, în ianuarie 2024 – 726. În 2024 am început verificarea dosarelor pe care le fotocopiasem în iulie 2017 la Serviciul Județean Buzău al Arhivelor Naționale, astfel că în noiembrie 2024 numărul de posibili deținuți politici a crescut la 2.024. În urma unor verificări aprofundate și a confruntării surselor, am descoperit că unii dintre deținuții considerați politici erau, de fapt, de drept comun și că existau câteva intrări duble (din cauza numelor scrise greșit în documente sau a inversării numelui cu prenumele), astfel că treptat numărul lor s-a redus, întâi la 1.749 în aprilie 2025, apoi la 1.730 în septembrie 2025 și, în final, la 1.661 în aprilie 2026².

Încă de la început, întreaga cercetare a fost gândită pe două paliere. Astfel, am intenționat să realizăm o monografie a închisorii în perioada comunistă, urmată de un dicționar care să cuprindă biografiile tuturor celor care au fost închiși acolo pe motive politice, indiferent de lungimea perioadei de detenție.

În 2018, istoricul Marius Neculae și-a exprimat dorința de a demara o cercetare la nivel doctoral în cadrul Școlii Doctorale de Istorie a Universității din București, sub coordonarea profesorului Mihai Retegan. După o amplă discuție, am convenit că o istorie a închisorii de la Râmnicu Sărat de la începuturi până la instaurarea comunismului ar fi un subiect potrivit, în condițiile în care în lucrările apărute anterior perioada fusese tratată destul de superficial. Ca membru în comisia de îndrumare a domnului Neculae, am avut șansa să urmăresc

-
1. Pe baza documentelor aflate în dosarul procesului, Andrei Muraru avea să publice volumul *Vișinescu, tortionarul uitat. Închisoarea, crimele, procesul*, Polirom, Iași, 2017.
 2. Această creștere spectaculoasă, de peste cinci ori, a numărului de deținuți politici identificați că au trecut prin închisoarea de la Râmnicu Sărat ne face să revenim asupra afirmației făcute în studiul „Legi cu caracter compensatoriu pentru victimele regimului comunist și urmașii acestora”, în Liliana Corobca (ed.), *Panorama postcomunismului în România*, Polirom, Iași, 2022, p. 297, când apreciam că „numărul deținuților politici din România comunistă a fost de maxim 150.000”. Asta nu schimbă abordarea critică asupra celor care au lansat în spațiul public cifre despre detenția politică, ci evidențiază o dată în plus cât de incerte sunt acestea, dar și cât de necesare sunt cercetările monografice de profunzime privitoare la fostele închisori ce au funcționat în anii comunismului.

Evoluția procesului de identificare a numărului deținuților politici care au trecut prin închisoarea Râmnicu Sărat (1948-1963)

îndeaproape evoluția cercetării sale, finalizată cu o excelentă teză de doctorat, publicată în 2023¹. Fiind acoperită astfel perioada până în 1947, ne-am putut concentra atenția, în continuare, exclusiv asupra perioadei de după 1947.

La începutul lui 2024 ni s-a pus în vedere ca în cursul anului să fie finalizat și publicat cel puțin unul dintre volumele monografiei. În paralel cu continuarea documentării în ACNSAS, așa cum am amintit, am parcurs și dosarele aflate la SJBzAN, ceea ce a dus la identificarea a numeroase noi nume (a se vedea statistica anterioară). Întrucât verificarea dosarelor acestora în ACNSAS necesita un interval de timp destul de lung și greu de estimat, am făcut o schimbare în planul de lucru inițial și am hotărât să realizăm mai întâi dicționarul. Decizia s-a datorat în special faptului că la redactarea monografiei urma să folosim îndeosebi informații din documentele aflate în dosarele de penitenciar ale unora dintre foștii deținuți (parte a dosarelor din Fondul Penal de la CNSAS), informațiile de la SJBzAN în acest sens fiind extrem de puține și irelevante), iar prelucrarea lor ar fi durat destul de mult.

Ne-am concentrat așadar pe biografii și am intenționat să realizăm un prim volum, care ar fi urmat să cuprindă peste 840 de biografii ale deținuților politici ce au trecut prin închisoarea de la Râmnicu Sărat în perioada 1948-1963, aferente literelor A-K, în timp ce un al doilea volum ar fi acoperit restul. În urma unei discuții cu dl Adrian Șerban, directorul editorial al Editurii Polirom, dată fiind cantitatea mare de informații, am convenit ca lucrarea să fie împărțită în trei volume și am regândit primul volum astfel încât să cuprindă literele A-E și un număr de 539 de biografii.

Nu am ținut cont de dimensiunea temporală a detenției, astfel că am inclus persoane care au stat în închisoare doar câteva ore într-o zi, unele care au fost încarcerate de mai multe ori (de două, de trei sau chiar de patru ori) și, evident, pe cele care au stat câțiva ani (Iacob F. Alexandru/Jakab Sándor a fost închis timp de 8 ani și o lună, Ion Mihalache 7 ani și jumătate, Vasile Luca peste 7 ani). Au fost oameni simpli sau personalități locale din zonele Buzău, Vrancea, Brăila, Prahova, Galați etc., dar și nume cu rezonanță, personalități

1. Marius Neculae, *Închisoarea de la Râmnicu Sărat în sistemul penitenciar românesc (1862-1947)*, prefată de Florin Müller, postfață de Cosmin Budeancă, Polirom, Iași, 2023.

ale vieții publice interbelice, ale perioadei comuniste sau post-1989. În ceea ce îi privește pe oamenii simpli, ei au reprezentat marea majoritate, pentru că, începând cu anii 1947-1948, cei care nu au reușit sau nu au vrut să își achite cotele obligatorii, care s-au opus colectivizării, care fuseseră membri în diferite partide interbelice (PNT, PNL, PSD sau ML) sau au fost implicați în rezistența anticomunistă au fost arestați și, condamnați sau nu, au trecut și prin penitenciar. În cazul multora dintre ei, motivul arestării a fost „sabotaj”, infracțiune echivalată în acea perioadă cu cele politice. Uneori, din descrierea faptelor, actul de „sabotaj” are mai degrabă caracteristicile unei infracțiuni de drept comun, însă am ținut cont de încadrarea oficială. În alte câteva situații, din puținele documente pe care le-am avut la îndemână, nu reieșea motivul arestării, așa că i-am considerat și pe respectivii ca fiind arestați din motive politice și am semnalat acest lucru. De asemenea, dacă unii dintre cei arestați au mai avut probleme cu autoritățile și pentru infracțiuni de drept comun (pe lângă cele politice), am menționat acest aspect.

În anii următori, în special după 1955, specificul închisorii de la Râmnicu Sărat s-a schimbat, iar numărul deținuților a scăzut drastic, aici fiind aduse personalități ale căror nume aveau rezonanță la nivel național. Unii dintre ei erau supraviețuitori ai închisorii de la Sighetu Marmației. Printre aceștia s-au numărat foști lideri de partide politice, foști demnitari, înalți prelați, dar și comuniști căzuți în dizgrație. Dintre cei care sunt cuprinși în acest prim volum, amintim doar câțiva: Alexandru Alexandrini (ministru de Finanțe 1945-1947), Samuel Antoniu (director-adjunct în Securitatea Statului), Ioan Bărbuș (președinte al Tineretului Universitar Național Țărănesc pe țară – 1946-1947 – și senator PNT-CD – 1995-1996), Emil Boșca-Mălin (ziarist), Radu Budișteanu (ministru al Cultelor și Artelor în 1940, deținut de două ori la Râmnicu Sărat, prima dată în 1938-1939), Mircea Cancicov (ministru la Finanțe, Economie Națională, Domenii, Justiție între 1934 și 1941), Corneliu Coposu (secretarul politic al lui Iuliu Maniu, secretar general al Consiliului de Miniștri după 23 august 1944 și secretar general-adjunct al PNT din 1945, președinte al PNT-CD și al Convenției Democratice din România), Ion Diaconescu (președinte PNT-CD și CDR în anii 1995-2000), Ion Eremia (șef al Academiei Militare Politice, ministru-adjunct al Armatei, scriitor, autor al lucrării *Gulliver în Țara minciunilor*) ș.a.

Indiferent de statutul lor în libertate, cu toții au fost nevoiți să suporte caracteristicile regimului de detenție de la Râmnicu Sărat: izolarea, înfometarea, frigul, lipsa de tratamente medicale, abuzurile angajaților. Din cauza acestor condiții, unii au decedat, alții au supraviețuit cu sechele serioase, iar cei mai puțin norocoși au fost ținuti acolo până în primăvara lui 1963, când, după moartea liderului național-țărănist Ion Mihalache, penitenciarul a fost dezafectat.

În redactarea „intrărilor” am prezentat informații biografice privind activitatea lor politică anterioară arestării, destinul lor după detenție (în domiciliu obligatoriu, alte arestări, în libertate după 1989) și consecințele detenției asupra familiei. Desigur, atenția noastră s-a concentrat în principal asupra detenției în penitenciar (în măsura în care am avut astfel de informații), urmând o structură ce a vizat: relația cu administrația, comunicarea cu alți deținuți, probleme medicale, alte aspecte.

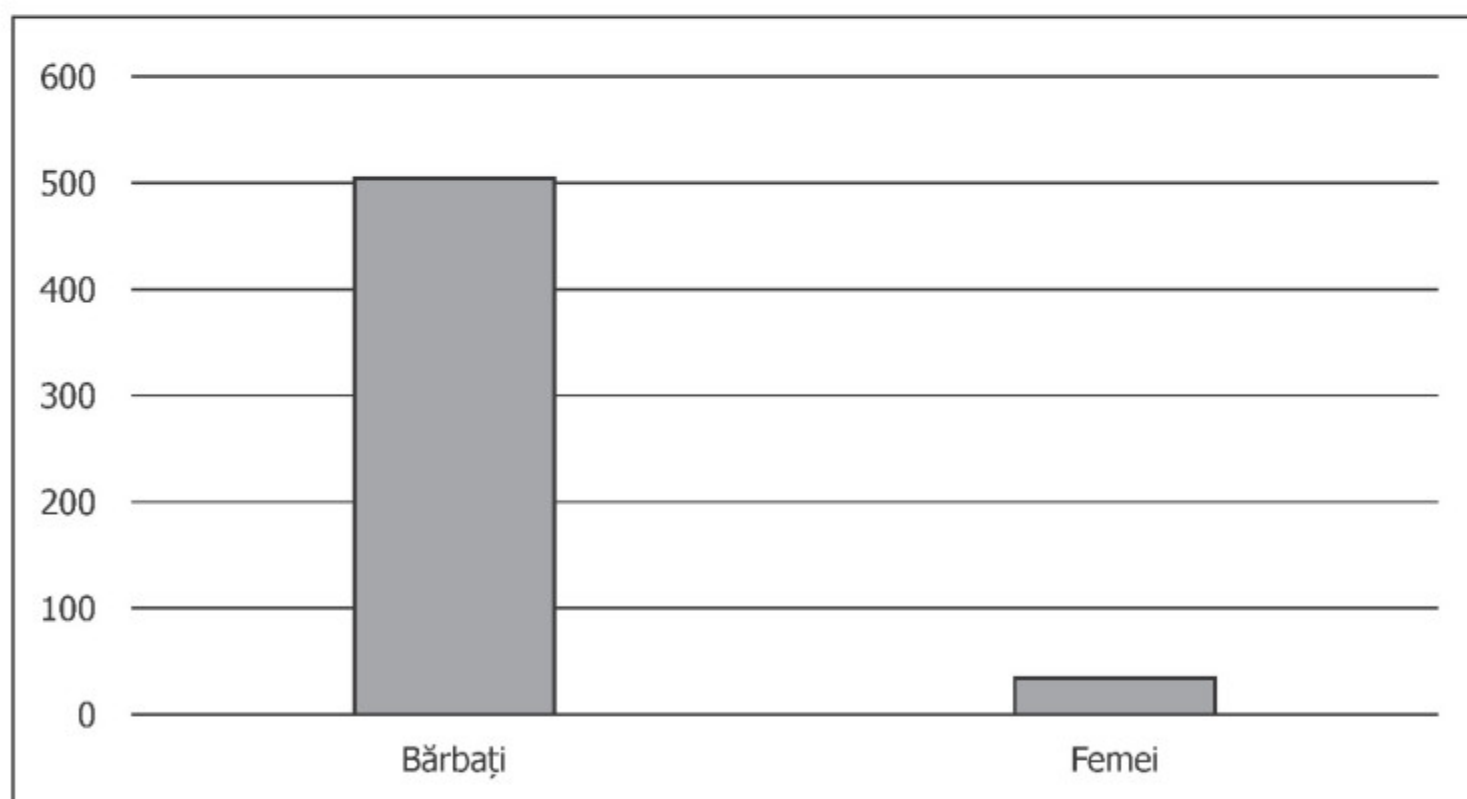
În unele situații, în documente am găsit informații diferite cu privire la nume, data nașterii, profesie, studii etc., caz în care am menționat alternativele folosind semnul „/”. Precizăm că, de cele mai multe ori, informațiile biografice de la începutul „intrărilor” sunt de la momentul arestării/arestărilor, așadar este posibil ca situația persoanelor în cauză să se fi schimbat ulterior (acestea au putut să se căsătorească/să divorțeze, să aibă mai mulți copii, să își schimbe profesia, domiciliul etc.). Chiar dacă unele „intrări” conțin mai multe

informații, ele nu sunt nici pe departe complete, dar apreciem că pot reprezenta puncte de pornire pentru alte cercetări biografice.

Am ales pentru „intrări” versiunea „nume prenume”, pentru a păstra ordinea alfabetică, dar în rest am folosit ordinea „prenume nume”, cu excepția situațiilor din citate, unde am păstrat formulele originale, sau a numelor maghiare. La citate (în special la cele din documente întocmite de foști angajați ai penitenciarului) am dorit să păstrăm cât mai acurate formele originale, astfel încât am fost nevoiți să adăugăm foarte adesea „[sic!]” pentru a marca noianul de greșeli de scriere. În unele situații însă, pentru a nu abuza de „[sic!]”, am adăugat literele sau cuvintele lipsă între paranteze pătrate ori pur și simplu am lăsat greșelile nesemnificate, bazându-ne pe faptul că cititorul va înțelege că transcrierea respectă originalul. Am adăugat nume/prenume în paranteze pătrate atunci când în citate acestea erau incomplete, pentru a ușura înțelegerea textului. Au fost și situații când diverse părți din documente erau ilizibile ori ininteligibile, caz în care am pus [??] (în mare parte în legătură cu afecțiuni medicale); atunci când un cuvânt se înțelegea doar într-o oarecare măsură, dar exista și posibilitatea de a fi scris greșit, pentru a evidenția că nu avem certitudinea corectitudinii lui, am pus [?]. Referitor la problemele medicale, am ales să le prezentăm doar atunci când au avut legătură cu detenția și au dus la decesul deținutului ori când am apreciat că au putut contribui la alterarea stării lui de sănătate, punându-i viața în pericol în detenție sau după eliberare. Am evidențiat astfel faptul că, în foarte multe cazuri, tratamentele prescrise deținuților lipseau, erau insuficiente ori s-au aprobat cu întârziere.

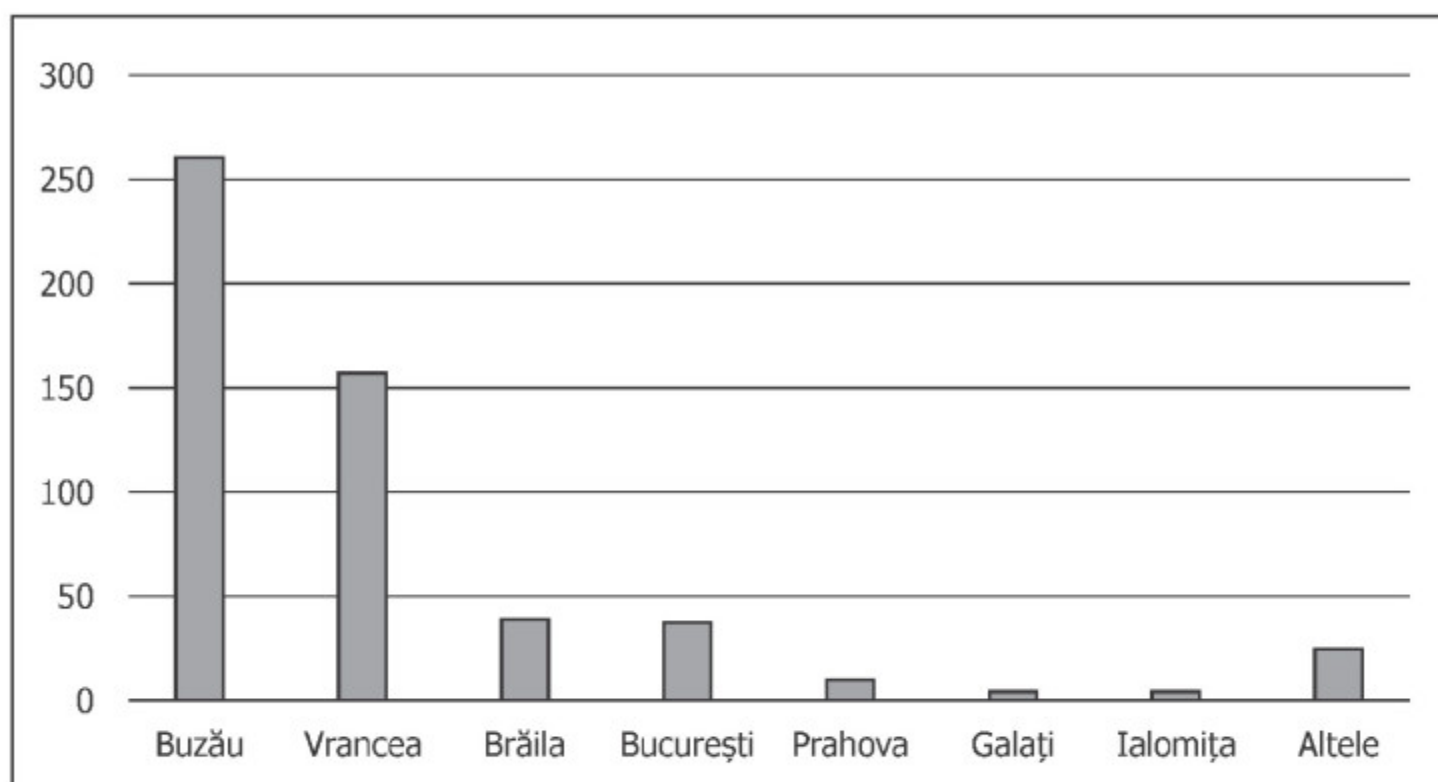
Pentru a semnaliza că anumite persoane menționate în „interiorul” biografiilor au fost, la rândul lor, deținute la Râmnicu Sărat și au biografii în cele trei volume ale *Dicționarului*, le-am evidențiat numele.

Pentru acest prim volum am realizat și câteva statistici. Astfel, majoritatea celor închiși au fost bărbați (505), dar au fost și 34 de femei, ceea ce nu e deloc un număr de neglijat.

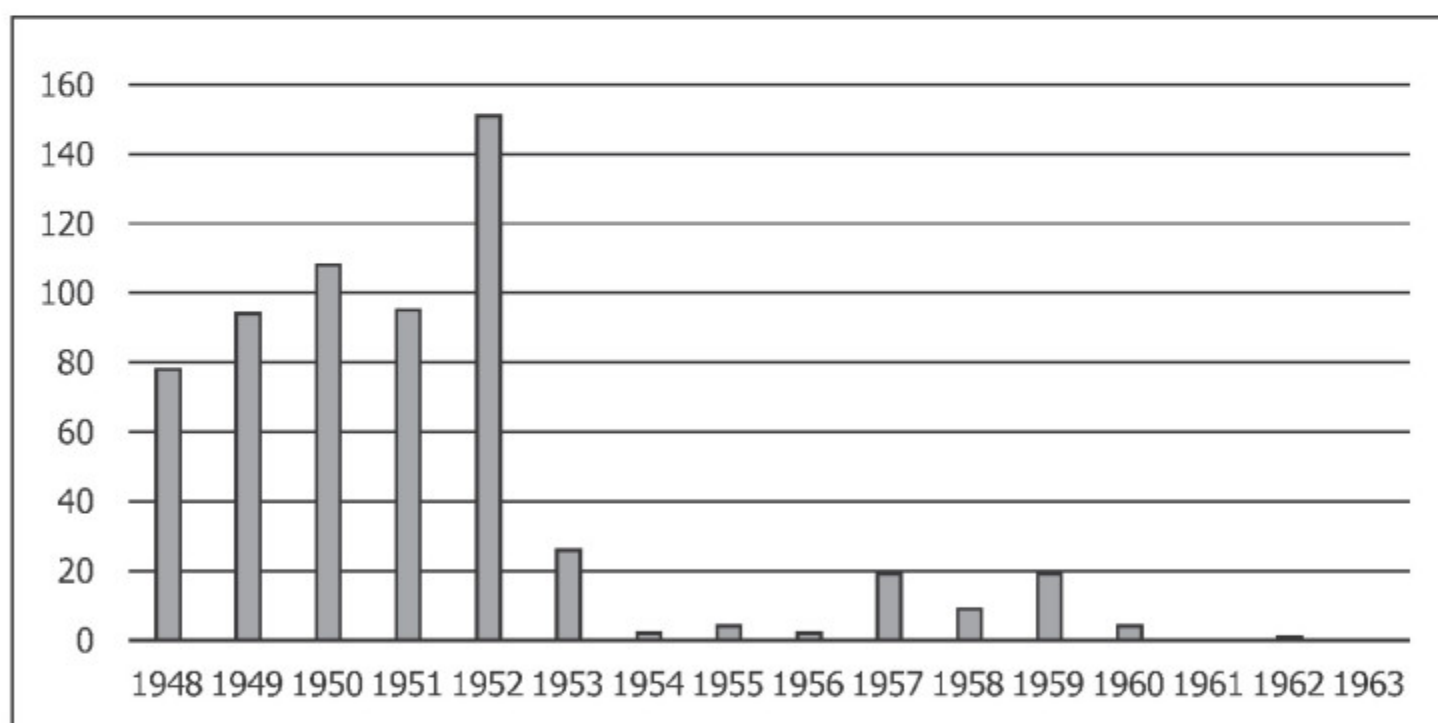
Deținuții în funcție de gen

Ca zone de proveniență (după domiciliu, luând în considerare arondarea localităților pe județe din prezent) predomină deținuții din județele Buzău (262) și Vrancea (158), urmați de cei din Brăila (39), București (37), Prahova (10), Galați (5), Ialomița (4), în timp ce 24 de persoane au fost din alte zone.

Zonele de proveniență a deținuților

Din punctul de vedere al anilor de intrare în penitenciar a celor cuprinși în primul volum (cu mențiunea că, chiar dacă unii au fost încarcerați de două-trei ori în același an, i-am luat în calcul cu o singură intrare), evidențiem următoarea situație: în 1948 au fost 78 de intrări, în 1949 – 94, în 1950 – 108, în 1951 – 95, în 1952 – 151, în 1953 – 26, în 1954 – 2, în 1955 – 4, în 1956 – 2, în 1957 – 19, în 1958 – 9, în 1959 – 19, în 1960 – 4, în 1961 – 0, în 1962 – 1, în 1963 – 0.

Anii de intrare în penitenciar a deținuților din volumul I

Cum am menționat deja, sursele care au stat la baza cercetării au fost preponderent de arhivă. Am început cu fișele matricole din AANP, disponibile online pe site-ul IICCMER la <https://www.iiccmr.ro/fise-matricole-nou/?drawer=Fise%20matricole%20penale%20-%20Detinuti%20politici>. Am făcut apoi cereri la CNSAS pentru toți cei la care am avut date de identificare și pentru o mare parte dintre ei am primit dosare (din fondurile Penal, Informativ, Rețea, SIE). Am consultat mii de dosare, am solicitat fotocopii și am extras

informații din ele. La acestea s-au adăugat informațiile din fondul *Penitenciarul Râmnicu Sărat* aflat la SJBzAN, unde am găsit informații în special despre deținuți care au stat foarte puțin în penitenciar, mai ales în primii ani, și care nu aveau fișe matricole penale. Pornind de la aceste date, am revenit la CNSAS cu cereri pentru a vedea și dosarele lor.

Informațiile din arhive au fost coroborate cu cele dintr-o serie de volume cu caracter general sau special, studii și articole, dar și din câteva lucrări de memorialistică ale puținilor deținuți care au trecut prin acest penitenciar și au supraviețuit regimului comunist. În câteva cazuri am avut șansa de a realiza interviuri de istorie orală cu supraviețuitori, dar i-am căutat și pe urmașii foștilor deținuți și am încercat să obținem informații sau fotografii de la ei. Am folosit, de asemenea, informații din presă (în mai mică măsură și în special din publicații de după 1989) și din surse web. Precizăm că în bibliografia de la final sunt incluse în mod asumat doar dosarele și lucrările folosite pentru a realiza intrările din prezentul volum, sursele consultate și nevalorificate fiind, de altfel, mult mai numeroase.

În ceea ce privește iconografia, în acest prim volum am inserat fotografii a 131 dintre foștii deținuți (una sau mai multe, în funcție de câte am avut sau de spațiul disponibil). Întrucât calitatea fotografiilor originale nu era foarte bună, unele au fost prelucrate și îmbunătățite cu ajutorul unui program IA disponibil la <https://photoaid.com>.

În general, un dicționar este considerat un „instrument de lucru”, însă în acest caz apreciem că el este mai mult decât atât. Pentru că fostul penitenciar din Râmnicu Sărat rămâne un reper în privința regimului concentraționar din perioada comunistă și acum, când victimele sale, deținuții politici care au fost închiși acolo, nu mai sunt de mult printre noi, *Dicționarul* contribuie la imaginea de ansamblu a ceea ce a însemnat represiunea politică în perioada 1948-1963 în România în general și în zonele Buzău, Vrancea, Brăila și Prahova în special. Așadar, el le poate fi util nu numai istoricilor preocupați de fenomenul represiunii comuniste, dar și urmașilor celor închiși politic din acest areal (care pot găsi informații inclusiv în vederea solicitării drepturilor de care pot beneficia conform Legii 118/1990 modificate) sau celor care vor să afle mai multe despre istoria recentă. În ceea ce îi privește pe tineri, avem în vedere faptul că, începând cu anul școlar 2025-2026, istoria comunismului din România a devenit disciplină obligatorie, iar acest *Dicționar* le poate fi de un real folos atât lor, cât și profesorilor care trebuie să o predea.

Prin *Dicționar* reconstituim o parte din trecut și readucem în conștiința publică represiunea comunistă, atât pentru generațiile de ieri, cât și pentru cele de azi și de mâine. Demersul este cu atât mai necesar dacă avem în vedere sondajul de opinie realizat de INSCOP Research la comanda IICCMER și dat publicității la 22 iulie 2025, care a avut tema „Percepția populației cu privire la regimul comunist. Reperele nostalgiei” și care a confirmat ceea ce au arătat alte sondaje similare din anii anteriori, mai precis o creștere în rândul populației a nostalgiei față de comunism. Or, acest *Dicționar* arată fațete ale fostului regim care fie au fost uitate de unii, fie nu au fost deloc cunoscute de alții și poate contribui, în ambele cazuri, la o mai bună cunoaștere a trecutului recent și la o ancorare mai lucidă în prezent, pentru a ne putea construi un viitor mai bun.

Nu putem să încheiem această introducere fără a le aduce mulțumirile noastre celor care ne-au sprijinit de-a lungul anilor. Colegiilor de la IICCR/IICCMER: Clara Mareș, Alin Mureșan, Constantin Petre, Cristina Roman, Florin Soare, Constantin Vasilescu. Membrilor Colegiilor CNSAS care au aprobat zecile de cereri de completare la cererea de acreditare. Colegilor de la CNSAS (de la sediu sau de la Direcția Arhivă Popești-Leordeni): Teodor Bărbulescu, Denisa Bodeanu, Virginia Bunescu, Cătălina Crudu, Valentin Gheonea, Alina